

Behandling av uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2019

Dnr 408-2020

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige fatta följande beslut:

1. Regionfullmäktige godkänner regionstyrelsens hantering av uppdragsberedningens verksamhetsrapport för år 2019.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att uppdragen genomförs och återrapporteras till fullmäktiges beredningar i samband med återföringsdagen 2021.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen delar uppdragsberedningens slutsatser om vikten av påverkansarbete regionalt, nationellt och europeiskt. Som regionalt utvecklingsansvarig ska regionen skapa förutsättningar för länets näringsliv avseende kompetensförsörjning, infrastruktur och påverkansfrågor. Styrelsen anser att regionen arbetar medvetet med frågorna och kommer följa upp det fortsatta arbetet till uppdragsberedningen.

Sammanfattning

Uppdragsberedningen har lämnat rekommendationer till regionstyrelsen som baseras på en analys av det som framkommit i dialoger med Norrbottens näringsliv. Ärendet är Regionstyrelsens svar på rapporten och den är entydigt överens med beredningen.

Ärendet

Regionfullmäktige beslutade den 13 februari 2019 att tilldela uppdragsberedningen följande uppdrag:

Uppdragsberedningen ges för år 2019 uppdraget att kartlägga Norrbottens näringslivs behov av regionalt påverkansarbete på regional, nationell och internationell nivå. Detta genomförs i dialog med näringsliv, medborgare och organisationer.

Uppdragsberedningen konstaterar i sin rapport att länets näringsliv ser behov av påverkansarbete på regional, nationell och internationell nivå och ger följande rekommendationer:

- Region Norrbotten måste arbeta för mer korrekt bild av Norrbottens betydelse för Sverige
- Region Norrbotten måste arbeta med att förtydliga för näringslivet om det regionala utvecklingsansvaret och vilka ingångar det finns för samtal, stöd och påverkan med såväl politiker som tjänstemän
- Region Norrbotten måste arbeta för att kompetens inom briststyrken och arbetskraft ska finnas i regionen

- Region Norrbotten måste arbeta för att påverka tillståndsprocesser i syfte att förkorta beslutstider och bidra till bredare tillstånd för exempelvis gruvor, vindkraft och markanvändning
- Region Norrbotten måste arbeta för en god infrastruktur i hela länet och en samordnad kommunikationsplan
- Region Norrbotten måste arbeta för att påverka Europeiska unionen för en ökad förståelse för hållbart skogsbruk.

Regionstyrelsens beredning av uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2019

Region Norrbotten måste arbeta för mer korrekt bild av Norrbottens betydelse för Sverige

Uppdragsberedningen ser ett behov av att fortsätta arbetet med att synliggöra Norrbottens betydelse för Sverige och Europa. För att lyckas nå ut med en, eller flera bilder av Norrbotten, krävs ett idogt arbete. Det handlar om att formulera fakta om Norrbotten till ett tydligt budskap och identifiera målgrupp och kanaler. Regionen arbetar redan idag på flera sätt med fråga. Dels genom Europaforum Norra Sverige, internationella nätverk/organisationer, engagemanget i North Sweden European Office, nationella forum samt medverkan på Almedalen, Arctic Frontiers och Arctic Talks.

Genom arbetet med Regional förnyelse tas rapporter och analyser fram som beskriver Norrbottens betydelse för Sverige. Dessa används sedan som underlag för regionens arbete med påverkansfrågor, seminarier med nationell och regional målgrupp. Att få flera att bära kunskapen är viktigt. Regionala och lokala politiker, beslutsfattare i länet och tjänstepersoner får ta del av rapporter och analyser och här kan regionen bidra med att formulera argument, förpacka budskap och tillhandahålla arenor/mötesplatser.

Region Norrbotten måste arbeta med att förtydliga för näringslivet om det regionala utvecklingsansvaret och vilka ingångar det finns för samtal, stöd och påverkan med såväl politiker som tjänstemän

Som regionalt utvecklingsansvarig arbetar regionen med projekt- och företagsstöd och andra insatser för att utveckla näringslivet i Norrbotten. Här är det viktigt med goda relationer med kommunerna och det lokala näringslivet. Regionen besöker varje kommun och planerar att efter genomförda besök se hur samverkan och insatser till kommunerna kan utvecklas för att stärka det lokala näringslivet än mer.

Vad det gäller företagsstöd så är målet att varje kommun ska få besök två gånger per år. Kommunernas näringslivsenheter/näringslivsbolag och företagarorganisationer är viktiga målgrupper då de känner det lokala näringslivet bäst.

Uppdragsberedningen konstaterar även att det hos näringslivet finns ett behov av mer information om de stöd som finns att söka men också att det finns behov av dialog med politiker från regionen. De efterfrågar mötesplatser för samtal med politiker med möjlighet att påverka Region Norrbottens planer och strategier i syfte att tillsammans verka för ett ännu bättre Norrbotten.

ten. Under 2020 kommer ett så kallat näringslivsparlament att genomföras tillsammans med Handelskammaren Norrbotten. Där kommer en specifik fråga att diskuteras med olika företag och branscher. Näringslivsparlamentet ska kompletteras med branschråd som är planerade till hösten 2020.

Under perioden 2017-2019 bokades 167 tillfällen i kommunerna i syfte att informera och fånga upp företag som har möjlighet till att få investeringsstöd. Totalt träffades ca 763 företag på dessa möten, ca 519 kvinnor och 698 män. Stor andel av de företag som vi träffat söker stöd och kan få stöd. 40 mer allmänna informationsmöten har hållits på begäran av kommunerna.

Förutom direktkontakt med företagen förs dialoger med andra organisationer i syfte att genomföra erfarenhetsutbyten med bl a Norrbottens handelskammare, Norrlandsfonden, Länsstyrelsen, banker, kontrollanter, Expandera, landsbygdsbutiker, Swedish Proving Ground Association (SPGA), Skatteverket, Exportsamverkan norr, Finansinvest, Företagarna Kiruna, Boden Business Park, Swedish Lapland, Hushållningssällskapet, ALMI (även info lätt svenska), Energikontor norr, Nära mat, Arctic Business Incubator (ABI), OECD, Sametinget, P4 Norrbotten, Eldrimner.

Region Norrbotten måste arbeta för att kompetens inom bristyrken och arbetskraft ska finnas i regionen

Uppdragsberedningen konstaterar att regionen behöver jobba med att säkerställa kompetensförsörjningen i länet avseende bristyrken och arbetskraft. Som regionalt utvecklingsansvarig har regionen uppdrag att jobba med regional kompetensförsörjning. Det sker bland annat genom ett regionalt kompetensförsörjningsråd, en handlingsplan och flera konkreta insatser.

Näringslivet och offentlig sektor har stora behov av att rekrytera men har svårigheter med att hitta rätt kompetens. Det handlar om att både åtgärda den akuta bristen av arbetskraft här och nu men också säkerställa att det sker en omställning så vi står rustade inför framtida krav på kompetens till följd av ökad digitalisering och automatisering.

Under 2019 har en utökad och utvecklad samverkan mellan kommunernas vuxenutbildningar kommit till stånd med anledning av det förberedande arbete vi gjort från Region Norrbottens sida. Regionala kompetensförsörjningsrådet (vägledande forum för regionalt kompetensförsörjningsarbete, sammankallas av regionen, träffas ca 4 ggr/år) har tillsammans med Region- en tagit fram ett förslag om en organisatorisk förändring av det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Förändringen kommer att innebära en indelning av länet i delregionala noder med en sammanhållande regional styrgrupp. Samtal förs just nu med två potentiella noder vilket lett till att samverkan mellan vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheterna är under utveckling.

Under året har även ett förslag om en gemensam webb för länets yrkesutbildningar vuxit fram och utmynnat i en plan för genomförande under 2020. Syftet är en ökad gemensam marknadsföring och informationspridning.

Detta går väl i linje med tanken bakom den nya organiseringen, nämligen att kommunerna samverkar, hjälps åt och ser sig som en enhet.

Samverkan och kapaciteten på Yh-området i Norrbotten har stärkts genom de utvecklingsprojekt som Region Norrbotten bedriver. Norrbotten är nu bättre rustade för de kompetensförsörjningsbehov som arbetsgivare ger uttryck för. De utvecklingsåtgärder som initierats av Region Norrbotten har varit givande både för enskilda aktörer och för länets kompetensförsörjning som helhet.

Samverkan med studie- och yrkesvägledare har stärkts under året genom en utökad samverkan med länets SYV-nätverk och två genomförda aktiviteter: en multibranscharena och en konferens med fokus på jämställdhet och studieval. Utöver multibranscharenan har en industridialog genomförts i samverkan med IUC Norr med inbjudna från framförallt arbetsgivare och utbildningsaktörer men även andra organisationer. Tanken är att fortsätta hålla kontinuerliga branschdialoger för att stärka vårt arbete för branscher och arbetsgivare och vår förankring i arbetslivets behov. Dialogerna bidrar även till att förbättra samverkan mellan utbildningsanordnare och branscher. Utöver denna branschsamverkan samarbetar vi även med Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege på olika sätt.

Region Norrbotten måste arbeta för att påverka tillståndsprocesser i syfte att förkorta beslutstider och bidra till bredare tillstånd för exempelvis gruvor, vindkraft och markanvändning

Uppdragsberedningen konstaterar att ett viktigt påverkansområde nationellt är tillståndsprocesserna.

Region Norrbotten samarbetar internationellt inom frågor som är strategiskt viktiga för Norrbotten – vilket betyder att det ska finnas koppling till den regionala utvecklingsstrategin. Under 2019 fastslog Regionstyrelsen och Nämnden för regional utveckling 11 nationella och internationella påverkansfrågor. En påverkansfråga är: Tydlig och förutsägbar juridisk tillståndsprocess om mineralprospektering. Bedömningen är att vare sig aktörerna som berörs är för eller mot att tillstånd beviljas så skapar den långa handläggningstiden en osäkerhet om framtiden för aktörerna. Detta medför att samtliga inblandade svävar i en lång ovisshet om vad som är möjligt att göra i det aktuella området vilket i sin tur hämmar Norrbottens utveckling.

Rent konkret så arbetar Region Norrbotten med frågan genom att uppdra OECD som en del av en analys om gruvregioner i världen, göra en fallstudie i Norrbotten och Västerbotten. Syftet är att stärka världens regioner och städer som bedriver gruv- och utvinningsindustri genom att uppmuntra dem till att utbyta kunskap om ledande arbetssätt inom gruv- och utvinningsindustrin och att utveckla rekommendationer med regionala utvecklingsstrategier.

Region Norrbotten måste arbeta för en god infrastruktur i hela länet och en samordnad kommunikationsplan

Uppdragsberedningen konstaterar att regionen behöver arbeta med att skapa

förutsättningar för en god infrastruktur i hela länet. Norrbotten är en prioriterad satsning sedan många år tillbaka. Planerings- och byggprocesserna är långa och komplexa. För att skynda på processen ingår Region Norrbotten i Norrbottenregionen som undanröjer regionala och lokala hinder för banans förverkligande och framför tydliga budskap till regeringen om att banan behövs redan idag.

Region Norrbotten arbetar också med frågan om ett dubbelspår på Malmbanan samt möjligheten till öst-västra transporter till Finland och vidare österut. Inför år 2021 planeras för ny persontågtrafik på sträckan Luleå- Haparanda. Region Norrbotten för även dialog med Finland om en anslutning till Uleåborg.

Transportinfrastrukturen är en samhällsutmaning där regionen har en viktig roll för ett hållbart resande och en ökad tillgänglighet. En god infrastruktur och bra transporter och är avgörande för näringslivets konkurrenskraft och kompetensförsörjning samt människors möjligheter att resa till arbete, utbildning, service och rekreation.

Region Norrbotten prioriterar infrastrukturens betydelse för besöksnäringen som en nationell påverkansfråga, då det är omöjligt idag med de resurser som finns tillgängliga, att möta upp alla behov.

Vägsystemets standard har en avgörande betydelse för näringslivets transporter där brister leder till högre transportkostnader och konkurrensnackdelar. Längre och tyngre fordon innebär att större mängd gods kan transporteras till en lägre bränsleförbrukning och därmed minskat koldioxidutsläpp. Sedan 1 juli 2018 finns ett utpekade vägnät som tillåter tyngre fordon (bärighetsklassen BK4) och som successivt ska utökas med fler vägar.

Region Norrbotten ser det fortsatt som angeläget att påskynda en utökning av BK4 vägnätet för att så snabbt som möjligt erhålla de tydliga vinster detta innebär och gärna i en kombination med utökning av fordonslängden upp till 34 meter. Det är viktigt för ett län som Norrbotten som utgör 25 procent av landets yta med en begränsad tillgång till järnvägar och ett näringsliv som i hög grad är transportberoende.

Region Norrbotten måste arbeta för att påverka Europeiska unionen för en ökad förståelse för hållbart skogsbruk.

Uppdragberedningen konstaterar att regionen behöver jobba med att öka förståelsen för hållbart skogsbruk i EU.

Region Norrbotten tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten och skogsstyrelsen har nyligen spridit en remissutgåva av Regionalt skogsprogram för Norrbotten där ett fokusområde föreslås vara: Skogen ska inkluderas som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete.

Norra Sverige har mycket skog och en lång tradition av att bruka skogen. Vi har ett näringsliv och en ekonomi som är beroende av att skogen brukas. I

många av Europas länder ser det annorlunda ut. Där är stora sammanhängande skogsmarker ovanliga och de ses ofta som något som behöver skyddas från mänsklig påverkan. Det här innebär att ett aktivt norrländskt skogsbruk behöver värnas i ett europeiskt policysammanhang.

Tillsammans med de andra länen i norra Sverige är Norrbotten idag långt framme när det gäller forskning, innovation och produktion av högförädlade produkter från skogen. Detta kunnande och dessa produkter behöver lyftas fram på en internationell marknad. Regionen har också alla förutsättningar att positionera sig som ett globalt nav inom detta dessa områden, vilket med fördel kan göras i samverkan med övriga norrlandslän och Finland.

Klimatförändringar medför att användningen av fossil energi globalt måste minska till förmån för andra energislag i det sammanhanget är biobaserad energi en viktig del. Det finns därmed ett behov av att vidareutveckla ett hållbart och högproducerande skogsbruk som levererar klimatneutrala produkter. Skogsbruksmetoder behöver anpassas så att ett tillräckligt jämnt och lönsamt virkesflöde samt skogens övriga samhällsvärden upprätthålls.

Även i Sverige är klimatförändringar en stor fråga. Detta har lett till ambitiösa, nationella mål om omställning till bioekonomi och ett fossilfritt samhälle. I det sedan länge etablerade samarbetet inom Barentsregionen är frågor kring brukande och bevarande av skogen ett viktigt samarbetsområde där representanter från hela regionen utbyter kunskap och erfarenheter.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Uppföljning

Regionstyrelsen kommer att följa upp och rapportera vidtagna åtgärder i de frågor som uppdragsberedningen uppmärksammat på en återföringsdag 2021 för fullmäktiges beredningar där det också finns utrymme för dialog och frågeställningar:

- Redovisa hur regionen har jobbat med att förmedla en korrekt bild av Norrbottens betydelse för Sverige.
- Redovisa hur regionen har arbetat med att skapa dialog och mötesplatser för näringslivet och regionen.
- Redovisa det regionala kompetensförsörjningsarbetet har utvecklats och vilka insatser som genomförts för att stötta näringslivets behov av kompetens och arbetskraft.
- Redovisa påverkansarbetet avseende tydlig och förutsägbar juridisk tillståndsprocess om mineralprospektering och hur frågan har utvecklats.
- Redovisa genomförda insatser för att utveckla infrastrukturen i hela länet till gagn för näringslivets utveckling.
- Redovisa insatser som gjorts för att öka EU:s förståelse för hållbart skogsbruk.

Bilagor:

Uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2019

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Verksamhetsdirektör